

Кімге: Ұлытау облысының цифрлық технологиялар басқармасы

Автор: «Ұлытау облысының цифрлық технологиялар басқармасы» ММ цифрлық трансформация және байланыс бөлімінің бас маманы Сатбекова Аружан Айбаровна

Күні: 10.10.2024 ж.

АНАЛИТИКАЛЫҚ ЖАЗБА

Тақырыбы: Мемлекеттік қызметте ақпараттық технологиялардың рөлі.

Кілт сөздер: ақпараттық технологиялар, электронды үкімет, деректер, автоматтандыру, жүйе.

Кіріспе

Қазақстан Республикасында мемлекеттік қызметте ақпараттық технологиялардың рөлі - қазіргі заманғы қоғамның дамуында ерекше маңызды. Технологиялардың жылдам дамуы мемлекеттік басқару жүйесіне де елеулі әсер етуде. Ақпараттық технологиялар мемлекеттік қызметтерді көрсету сапасын арттыру, азаматтармен тиімді байланыс орнату және мемлекеттік органдардың жұмысының ашықтығын қамтамасыз ету үшін қолданылады. Қазақстан Республикасында мемлекеттік қызметті модернизациялау, азаматтарға көрсетілетін қызметтердің сапасын арттыру және тиімділігін көтеру мақсатында ақпараттық технологиялар маңызды рөл атқарады. Соңғы жылдары елдің мемлекеттік басқару жүйесі ақпараттық технологиялармен интеграцияланып, цифрлық трансформация процесі қарқынды түрде жүріп жатыр. Бұл аналитикалық жазбада Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметте ақпараттық технологиялардың рөлі, қолдану аясы, артықшылықтары мен мәселелері қарастырылады.

Негізгі бөлім

Қазақстан Республикасының цифрландыру стратегиясы елдің әлеуметтік-экономикалық дамуында маңызды рөл атқарады. 2010 жылдан бастап жүзеге асырыла бастаған бұл стратегия мемлекеттік қызметтерді, білім беру, денсаулық сақтау және бизнес салаларын цифрландыруды көздейді. 2013 жылы "Электронды үкімет" (е-үкімет) жүйесінің енгізілуі - мемлекеттік қызметтердің цифрлық форматына көшуін қамтамасыз етті.

Электронды үкімет - мемлекеттік қызметтерді автоматтандыруға және олардың қолжетімділігін арттыруға бағытталған. e.gov.kz порталы арқылы азаматтар мемлекеттік қызметтерді онлайн режимінде алу мүмкіндігіне ие. Бұл жүйе халықтың уақытын үнемдейді, кезектерді азайтады және қызметтердің жылдам әрі ыңғайлы түрде көрсетілуін қамтамасыз етеді. Мысалы, азаматтар жеке куәлік, туу туралы куәлік, неке туралы куәлік сияқты көптеген қызметтерді үйден шықпай-ақ ала алады.

Сонымен қатар, ақпараттық технологиялар мемлекеттік органдардың деректерді жинау, сақтау және талдау процесін автоматтандыруға мүмкіндік береді. Бұл мемлекеттік қызметтердің тиімділігін арттыруда маңызды рөл атқарады. Мысалы, үлкен деректерді талдау арқылы мемлекеттік органдар азаматтардың қажеттіліктерін және проблемаларын түсініп, тиімді шаралар қабылдай алады. Деректерді өңдеу және талдау мемлекеттік басқару процесін әлдеқайда болжамды және икемді етеді.

Мемлекеттік қызметтердің ашықтығын қамтамасыз ету үшін ақпараттық технологиялар тиімді құрал болып табылады. Мемлекеттік органдардың жұмысын бақылау, есептілік жүйелері арқылы жүзеге асырылады. Бұл азаматтарға мемлекеттік органдардың қызметін бағалауға мүмкіндік береді, сондай-ақ жемқорлықты азайтуға ықпал етеді. Ашық деректер платформалары азаматтарға мемлекеттік органдардың мәліметтеріне қол жеткізу мүмкіндігін береді, бұл азаматтардың белсенділігін арттырады.

Ақпараттық технологиялардың дамуы киберқауіпсіздік мәселелерін де көтереді. Мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйелерін қорғау шараларын қабылдау қажет. Киберқауіпсіздік мәселелері мемлекеттік қызметтердің тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін аса маңызды. Қазақстанда киберқауіпсіздік бойынша арнайы бағдарламалар мен шаралар іске асырылуда.

Ақпараттық технологиялар мемлекеттік қызметтерді жаңарту мен тиімділігін арттыру үшін инновациялық шешімдерді енгізу мүмкіндігін де ұсынады. Жасанды интеллект, блокчейн және автоматтандырылған жүйелер мемлекеттік қызметтерді көрсету процесін жақсартуға ықпал етеді. Мысалы, блокчейн технологиясы мемлекеттік қызметтердегі транзакциялардың қауіпсіздігін қамтамасыз ете алады.

Халықаралық тәжірибие

Мемлекеттік қызметте ақпараттық технологияларды қолдану ең қатты дамыған мемлекеттердің бірі – Эстония. Бұл ел цифрлық трансформация мен электронды басқару жүйесінде әлемдік көшбасшы ретінде танылған. Эстонияның тәжірибесі әлемнің басқа елдері үшін үлгі боларлықтай.

Эстонияның тәжірибиесі:

1. Электронды Үкімет (е-үкімет)

Эстонияда 2000 жылы енгізілген е-үкімет жүйесі азаматтарға мемлекеттік қызметтерді онлайн режимінде алуға мүмкіндік береді. Портал арқылы азаматтар туу, неке, ажырасу, салық декларацияларын рәсімдеу секілді қызметтерді жылдам әрі ыңғайлы түрде ала алады.

2. Цифрлық Идентификация

Эстонияның цифрлық идентификация жүйесі мемлекеттік қызметтерді алу барысында қауіпсіздікті қамтамасыз етеді. Азаматтар электрондық куәліктерін (ID-карталарын) және электрондық цифрлық қолтаңбаларын пайдалана отырып, мемлекеттік органдармен байланыса алады. Бұл процесс азаматтардың деректерін қорғауға көмектеседі.

3. Ашық Деректер

Эстонияда мемлекеттік органдардың деректері ашық түрде қолжетімді. Ашық деректер саясаты азаматтарға мемлекеттік қызметтердің жұмысына бақылау жасауға мүмкіндік береді, ал мемлекеттік органдардың есептілігі артады. Бұл әдіс қоғамдық сенімділікті нығайтуға ықпал етеді.

4. Блокчейн Технологиясы

Эстония мемлекеттік қызметтерде блокчейн технологиясын енгізуде, бұл деректердің қауіпсіздігін қамтамасыз етеді. Блокчейн азаматтардың жеке ақпараттарының тұтастығын қорғап, киберқауіпсіздікті күшейтеді.

5. Мобильді Қосымшалар

Эстонияда мемлекеттік қызметтерді мобильді құрылғылар арқылы алу мүмкіндігі бар. Бұл азаматтарға қызметтерді кез келген уақытта, кез келген жерде алу мүмкіндігін береді, бұл цифрландырудың қолжетімділігін арттырады.

6. Инновациялық Технологиялар

Эстония ақпараттық технологияларды, соның ішінде жасанды интеллект, үлкен деректерді талдау, және машиналық оқытуды мемлекеттік қызметтерде пайдаланады. Бұл азаматтардың қажеттіліктерін түсінуге және мемлекеттік қызметтердің сапасын арттыруға көмектеседі.

Эстонияның мемлекеттік қызметте ақпараттық технологияларды қолдану тәжірибесі көптеген елдер үшін үлгі болып табылады. Оның электронды үкіметі, цифрлық идентификация, ашық деректер, блокчейн технологиясы және мобильді қызметтер азаматтардың мемлекеттік органдармен байланысын жеңілдетеді, қызметтердің тиімділігін арттырады және ашықтығын қамтамасыз етеді. Эстонияның жетістіктері цифрлық трансформация процесіндегі ең жақсы тәжірибелерді зерттеу мен енгізу үшін маңызды.

Қорытынды

Қазақстан Республикасында мемлекеттік қызметте ақпараттық технологиялардың рөлі күннен күнге артып келеді. Бұл технологиялар мемлекеттік басқару жүйесін тиімді жүзеге асыру, азаматтарға қызмет көрсету сапасын арттыру және мемлекеттік органдардың ашықтығын қамтамасыз ету үшін маңызды құралдар болып табылады.

Болашақта ақпараттық технологияларды қолдану мемлекеттік қызметтердің дамуында жаңа мүмкіндіктер ашады, бұл өз кезегінде мемлекет пен қоғам арасындағы байланысты нығайтады. Қазақстанның цифрлық трансформациясы – бұл тек мемлекеттік қызметтерді модернизациялау ғана емес, сонымен қатар азаматтардың өмір сүру сапасын арттыруға бағытталған кешенді процесс.

Анализ көрсеткендей, ақпараттық технологиялардың енгізілуі мемлекеттік қызметтерді алу уақытын қысқартып, жемқорлықты азайтуға көмектесті.

Сонымен қатар, мемлекеттік қызметтердің қолжетімділігін арттыру үшін мобильді қосымшалардың дамуы және халықты ақпараттық технологияларды қолдануға үйрету қажеттілігі айқын. Қазақстанның цифрландыру саясаты болашақта мемлекеттік қызметтердің тиімділігі мен ашықтығын одан әрі арттыруға бағытталған. Бұл бағыттағы жетістіктер азаматтардың мемлекетпен қарым-қатынасын оңтайландырып, қоғамдық сенімділікті нығайтуға ықпал етеді.

Пайдаланылған дереккөздер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының 2010-2020 жылдарға арналған цифрландыру стратегиясы. (2010). Қазақстан Республикасының Президенті. [Сілтеме: www.gov.kz]

2. Электронды үкіметті енгізу: тәжірибе және болашақ. (2013). Қазақстан Республикасының ақпарат және коммуникациялар министрлігі.

3. Қазақстандағы мемлекеттік қызмет көрсету: электрондық форматқа көшу. (2018). ҚР БҒМ Ғылым комитеті.

4. Мемлекеттік қызметтерді цифрландыру: әлемдік тәжірибе және Қазақстанның жолы. (2020). Халықаралық қатынастар және экономика журналы.